

PILAR BENEJAM I ARGUIMBAU

Pilar Benejam Arguimbau (Ciutadella, 1937) va estudiar Magisteri (1961) a Palma de Mallorca i les Llicenciatures de Filosofia i Lletres —secció Pedagogia— (1966) i Història (1972) a la Universitat de Barcelona. El 1985 va obtenir el doctorat en Pedagogia amb la qualificació *cum laude* i el Premi Extraordinari a la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB).

Va iniciar la trajectòria professional com a mestra de Geografia i Història a educació primària i secundària a les Escoles Talitha i Costa i Llobera, de Barcelona, des del 1964 fins al 1975. Talitha, fora del sistema educatiu oficial, havia recuperat les pautes de la renovació pedagògica catalana dels anys trenta. A Costa i Llobera coincidí amb el geògraf Enric Lluch, i tots dos es van convertir en pioners de l'ensenyament dels estudis socials. En aquesta època també va impartir classes a les escoles d'hivern i d'estiu de Rosa Sensat, de manera que va contribuir a la introducció i divulgació de nous corrents de la geografia com les tècniques quantitatives, les propostes radicals o les perspectives humanístiques. Això li va implicar la participació activa als Moviments de Renovació Pedagògica, nom amb què es van donar a conèixer un seguit d'associacions, col·lectius i grups de mestres d'arreu de Catalunya que col·laboraren per aconseguir una escola pública catalana de qualitat, en sintonia amb l'Associació de Mestres Rosa Sensat.

Al curs 1971-72 va ser contractada per la UAB, on es va doctorar amb una tesi que li va permetre copsar la realitat educativa de diversos països europeus. Amb la creació de l'Escola Normal a Sant Cugat del Vallès es dedicà plenament a la formació del professorat. El 1986 va guanyar la càtedra d'escola universitària en l'àrea de Didàctica de les Ciències Socials i el 1995, la càtedra d'universitat, i es va convertir en la referent catalana i espanyola més conspícua en el món de la didàctica de les ciències socials. Els seus grans eixos de reflexió i recerca van ser l'anàlisi específica de la docència i la formació del professorat.

Pilar Benejam ha tingut diverses responsabilitats en el món educatiu: a la UAB formà part de l'equip de direcció de l'Escola de Mestres en el moment que es va convertir en el centre capdavanter a Catalunya i a l'Estat; va ser vicerectora adjunta de Programació Docent, directora del Departament de Didàctica, directora de l'ICE i a la Diputació de Barcelona va coordinar l'àrea d'Educació. També va participar en l'elaboració d'informes i dictàmens sobre l'avaluació de la recerca a la UAB, per a la Direcció General d'Investigació de la Generalitat de Catalunya i per al Ministeri d'Educació i Ciència. Pel que fa a l'àmbit estatal, als anys vuitanta va participar com a experta a la Comisión XV, en la qual va defensar que per exercir com a ensenyant calia tenir una llicenciatura en un àmbit científic, complementat amb un segon cicle professionalitzador, aspecte que va ser desestimat. El seu prestigi acadèmic i moral va comportar que fos l'ànima i primera presidenta de l'Associació Universitària de Professorat de Didàctica en les Ciències Socials, el 1987, entitat que ha esdevingut un far per a l'aprenentatge social i alhora per a la divulgació de la recerca a partir dels simposis anuals.

En l'àmbit de programes de docència i innovació, ha participat en molts fòrums, des de l'Escola d'Estiu del Moviment de Renovació Pedagògica de Menorca fins a cursos de doctorat a la UB i a la Universitat Complutense de Madrid. És membre de l'equip directiu de la revista *Iber* i cofundadora de la revista *Enseñanza de las Ciencias Sociales*. Això ha implicat que tingui obra científica dispersa, a la qual s'hauria d'afegir el vessant divulgatiu de llibres de text de diverses editorials, molt nou i suggeridor, que configura un corpus amb més d'un centenar de llibres sola o en col·laboració.

Al llarg de la seva trajectòria ha rebut diverses distincions. En són exemples la Medalla de Bronze de la UAB, concedida als signants del Manifest de Bellaterra del març del 1975 en què reclamaven una universitat nova en una societat democràtica; el Premi Jaume Vicens Vives el 2004 a la qualitat de la docència universitària, atorgat per les universitats catalanes; el Premi Ramon Llull, el 2003, concedit pel Consell de Govern de les Illes Balears, i la Creu de Sant Jordi de la Generalitat de Catalunya, el 2004, en ambdós casos pel reconeixement d'una vida dedicada la docència i a la formació del professorat. Cal sumar-hi el Premi Catalunya d'Educació, el Premi Emili Darder de l'Obra Cultural Balear, el Premi Nacional Mestres 68, el Premi Marta Mata d'Educació del Departament d'Ensenyament, el Premi d'Actuació Cívica de la Fundació Carulla i el premi Bartomeu Picornell a la millora de la qualitat educativa.